

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY, I LITERACKI POŚWIĘCONY
 = = = = SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO. = = = =

Prenumerata wynosi Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40, na 2 i 3 kol. po k. 25, na 4 kol. po k. 15. Drobne ogłoszenia po k. 3, za wyraz Najtansze ogłoszenie kpp. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50% drożej

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA przyjmują księgarnie, kantory i biura ogłoszeń: w Częstochowie, Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA
 Częstochowa, II-ga Aleja № 38 — Telefon № 50:

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 8— wieczorem. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Filie: w Zawierciu w księgarni p. Z. Hubickiej i w Rakowie

Cena pojedynczego numeru kop. 3.

TEATR „ODEON” KRZEMIŃSKIEGO
 Najstarszy w Królestwie
 Telefon № 4—77.

PROGRAM: od środy 6 do piątku 8 Sierpnia 1913 roku (włącznie).

DEMONIOS albo **NAJNOWSZE PRZYGDY Nika WINTERA**

Dramat sensacyjny w 3 wielkich częściach.
 I-a. Tajemnica brylantów. — II-ga. W mocy diabła. — III-a. Giń szatanie.
 Dziennik Pathé № 226-a Sprawy bieżące || **SPISAK PRZECIWKO PRĘSOWI rom.**

Na scenie: TAJEMNICZY MEBEL w 1-ym akcie.
 Farsa
 W FOTOPLASTYKONIE Wycieczka z Danii do Grenlandji.

S. LAURMAN
 w CZĘSTOCHOWIE.

ul. Teatralna 7ª obok fabryki „WULKAN“
ZAKŁAD WYROBÓW ŚLUSARSKICH
OKUCIA DRZWI I OKIEN
 BALUSTRADY, BALKONY, OKNA, DRZWI, i SCHODY
 ŻELAZNE, DRZWI CZKI HERMETYCZNE i WSZELKIE
 ŻELAZTWO do PIECÓW i KUCHEN.
ORAZ ZALUZZE. — — TELEFON № 1-52.

BILANS

Towarzystwa Kredytowego miasta Częstochowy
 w dniu 1-m (14) Lipca 1913 roku.

STAN CZYNNY		Ruble i kop.	STAN BIERNY		Ruble i kop.
Kasa	3,589	42	Kapitał zapasowy (w dniu 1 Stycznia)	97,392	82
Papiery procentowe własne	99,668	39	Kapitały specjalne:		
Pożyczki niemurowzone	4,281,388	97	a) „na budowę domu własnego	36,397,50	
Raty od pożyczek (przetrzymane)	690	75	b) „ wygot. nowych ark. kupon	2,213,—	50
Korespondenci opłacający listy zastawne i kupony	190,617	16	5% Listy Zastawne Tow. w obiegu	4,281,300	—
Majątek Towarzystwa:			Niezrealizowane Listy Zastaw. Tow. wylos.	17,500	—
a) nieruchomy	18,890,80		Niezrealizowane kupony ubiegłe	19,095	—
b) ruchomy	1,933,72	20,824	Fundusz na opłatę kuponów	107,032	50
Awanse i sumy bilansowe	2,645	30	Fundusz amortyzacyjny	33,351	57
Wydatki na rachunek słowarzyszonych	4,212	60	Należności:		
5% podatek skarbowy od kuponów	954	63	na utworzenie kapitału zapasowego	4480,16	
Wydatki bieżące (preliminowane i operacyjne)	10,264	98	„ pokrycie wydatków administrac.	8829,10	
			„ koszty wygotow. list zast. i kupon	201,40	
			„ podatek śarb. od list zastawn.	503,30	14,014
			Raty przedterminowe od pożyczek	565	50
			Sumy przechodnie	2672	92
			Dochody różne	3,321	75
				4,614,856	72
		4,614,856			

Buchalter Feliks Dobrucki

Prezes Dyrekcji J. Tomczyk

Dyrektorzy J. Ficenes
 H. Markusfeld

Jedyny w Częstochowie
LEKARZ DENTYSTA
 chrześcijański
STEFAN BARYLSKI
 Aleja II № 43 (Odeon) tel. 611.
 Leczenie. Zęby sztuczne. Wycinanie bez bólu. Przyjmuje 9—1 i 3—8 p. p.

DO SPRZEDANIA.

a) 30 wlokowy majątek w Kieleckim.
 b) Poleca, Kąsiera - inkasenta z kaucją 9000 rb., maszynistów, techników, monterów i innych pracowników i pracowniczki.
 Foszkuje różne sumy, hypoteki pewne.
CZĘSTOCHOWSKIE KAUCJO-
NOWANE BIURO KOMISOWE
S. BZOWSKI i J. DRESZER
 II-ga Aleja № 33, telefon № 179.

KRAWIEC
 Chrześcijańska pracownia
 Najlepiej najtaniej wykonywa
PIERWSZORZĘDNY
ZAKŁAD KRAWIECKI
Wincentego MARKSA
 ul. Ogrodowa № 28.
 vis à vis Nowego kościoła św. Rodziny

SAMOCCHODY Sprzedaż Samochodów nowych i używanych różnych fabryk jak również wynajem na jazdę po mieście szosie i zagranicę.
GARAŻ, III-a Aleja 49, telefon 3-45.

DENTYSTA
Roman FILIPOWICZ
 CHRZEŚCIJAŃCININ
 II-a Aleja № 24 Telefon № 432.
 Przyjmuje od 9—1 i od 3—7 po poł.

A. DĘBICKI
 Geometra przysięgły
 Teatralna 23 m. 14 parter telef. 502
 Wykonywa wszelkie roboty Mier-
 niczne

ZATWIERDZONE PRZEZ MINISTERJUM PRZEMYSŁU I HANDLU
KURSY HANDLOWE
W. NASSALSKIEGO w Częstochowie.
 półroczne, wieczorne dla obojga płci. Przedmioty wykładane: buchalteria, arytmetyka handlowa korespondencja, prawo handlowe, ekonomja polityczna, geografia handlowa koresponden. francuska i niemiec. kaligrafja stenografja i nauka pisanja na maszynie. Wykłady rozpoczyna się dnia 4 Września 1913 r.
 Zapisy przyjmuje i informacji udziela kancelarja kursów ulica Teatralna Nr. 14 W dni powszednie od 6 1/2, do 7 1/2, w niedziele i święta od 4 do 5 po południu.
 Na żądanie kancelarja kursów wysyła program.
Żądajcie wszędzie Gońca Częstochowskiego.

WITRAŻE ARTYSTYCZNE

do kościołów i pałaców od 1.45 do 15 rb. i wyżej za stopę kw. miary polsk. Jeneralni przedstawiciele na gub. Piotrkowską i Kielecką bezkonkurencyjnej pracowni F. Białkowski w Warsz. **BRACIA SZALMIERSCY**
 Aleja II-ga № 20. — Telefon 112.

Pierwszorzędnym Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

Częstochowa Aleja III-a dom **KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI** WYKONUJE
 własny Egz. od r. 1887. Telef. 269
 RZEZYBY POMIKNY, ROBYTY W
 BLANKI I KOŚCIŁEK.
 Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych oraz wszelkich wyrobów z cementu. Ceny Najprzystępniejsze.

Tajemnica dworu berlińskiego.

Wiedeński dziennik „Die Zeit“ zamieszcza następujące rewelacje z Berlina. W rządowych i dworskich kłopotach niemieckich w Berlinie wielki alepokój i wielkie zdenerwowanie. Oto jedna z byłych dam dworu zony cesarza Wilhelma postanowiła wydać sensacyjną pamiętnik z czasów swego kilkuletniego pobytu na dworze cesarskim. Wspomnienia te oparte być mają na poufnych listach wysoko postawionych osób, odzworzą przeto z całkowitą prawdą stosunki, panujące na dworze cesarza Wilhelma. Tej właśnie prawdy, tego zdemaskowania różnych intymnych historii kłota dworskie boją się jak ognia. Wspomnienia owej damy dworu mają przedstawiać drastyczne fakty rozpusty i zwyrodnienia dygnitarzy i dygniterek dworskich, odsłonić te strony ich życia, która kryła się za parawanem. Już obecnie niektóre ustępy pamiętnika, który obejmować będzie około stu stron druku, są znane, a stanowią one podobno wielką kompromitację pruskiego dworu.

Skandale dworskie, jakich obrazem są owe poufne listy i wspomnienia, — przerażają wszystko to, o czym dotychczas wiedzieliśmy. A znajdują się w nich opisy takich tłustych skandalików, iż nawet w Francji pamiętnik ów nie będzie mógł znaleźć się na półkach księgarskich z obawy przed interwencją rządu niemieckiego. Wydawczyni i autorka pamiętnika, zamierza go rozesłać w ograniczonej liczbie egzemplarzy tylko do pewnych wybitnych osobistości przy dworach europejskich.

Grzechność Chińczyków.

Pewien Anglik, który mieszka stale w Chinach i nauczył się doskonale po chińsku, przesłał do redakcji pewnego piśmi wychodzącego w Pekinie artykuł. Ale artykułu tego nie wydrukowano, a rękopis zwrócono autorowi wraz z następującym listem redaktora:

„Z niewypowiedzianym zachwytem przeczytałśmy rękopis W. Pana. Bierzeni na świadków święte prochy naszych przodków, że nigdy w życiu nie czytaliśmy piękniejszej rzeczy, jak pański artykuł.

Obawiamy się jednak, żeby Jego Wysokość Bogdyhan po przeczytaniu tego artykułu nie rozkazał wziąć go za przykład i nie drukować niczego, co byłoby gorszem od tego artykułu. Taki wspaniały utwór, jak artykuł W. Pana, pojawia się raz na tysiąc lat. Żalujemy najmocniej, że nie możemy zech skorzystać i przeprosząc po tysiącokroć, zwracamy Wielmożnemu Panu rękopis”.

Themis... z okiem.

W moskiewskim sądzie okręgowym — według słów „Utra Rossii“ — w przed-słonku, w niszech stoją od czasów budowy gmachu sądowego dwa posągi bogini sprawiedliwości. Posągi zaopatrzono są we wszystkie atrybuty: wagi, miecz i poważki rozmiarów księgi praw. Braknie tylko posągowi bogini, rzeczy najważniejszej... przepaski na oczach.

Najciekawsze jest to, iż na ową własność Themis moskiewskiej zwrócił uwagę jakiś turysta — Anglik, który przypadkowo przyszedł do sądu ze swym przyjacielem adwokatem.

Ujrawszy Themis bez przepaski na oczach, Anglik ogromnie się zmieszał. — Był również bardzo zdziwiony i adwokat roześmiał.

Jeszcze bardziej zdumieni się członkowie magistratury sądowej, gdy im powiadzano o odkryciu Anglika. Okazało się iż nikt nigdy nie zauważył braku przepaski na oczach bogini!

Na postumentach posągów widnieją daty: 1864 — 1866 r. — lata wprowadzenia Ustaw Sądowych.

Przeszło lat 50 stały więc posągi i nikt, oprócz podróżującego Anglika, nie zauważył ich charakterystycznej własności: Themis widzi.

Habent sua fata — non solum libelli!

Ze świata.

□ Ludożercy na wyspach australijskich.

Na małej wyspie Manus w pobliżu niemieckiej Nowej Gwinea na północnym wybrzeżu Australii napadli w r. 1910 krajowcy na stacją robotniczą ja-pończyka Komine, złożoną z siedmiu ludzi, których australczycy zamordowali i — zjedli. Mordercom przy tej sposobności wpadło do rąk kilka karabinów mauserowskich z zapasem amunicji.

Gubernator Nowej Gwinei wysłał ekspedycję karną przeciw ludożercom, która jednak nic nie wskórała.

Z tej przyczyny zarząd gubernatorialny w r. 1911 ustanowił własną stację policyjno-wojсковą na wyspie Manus. Na razie jednak dla braku większego okrętu ekspedycji karnej nie można było wykonać.

Dopiero, gdy gubernator kolonii niemieckiej nadesłał większy statek, rozpoczęła się wyprawa du. 17 kwietnia r. b., której podjął się kierownik stacji na wyspie Manus i policmajster na czele odozłału żołnierzy.

D. 21 kwietnia otoczono osadę krajowców, jednakże przypalano tylko dwóch ludożerców, poczem podpalono i zniszczono całą osadę.

W kilka dni później cały szereg ludożerców poddał się ekspedycji karnej i wydał wszystkie karabiny razem z amunicją.

□ Niezwykłe „bliźnięta“.

Następujące curiosum ze Zduńskiej Woli drukują warszawskie piśmi targowne:

„W tych dniach żydówka W. powiła bliźnięta: chłopca i... kota. Chłopiec żyje i jest zdrow, kot urodził się martwy i pochowano go na kirkucie. Mówią, że żydówka w ostatnich czasach często przebywała w menażerii, gdzie „zaprzyla się“ na specjalnego kota tam będącego“.

Szczęśliwy — kto uwrzyl!

Zaraz Sprzedam

różne mieszkania do wy- urządzenie do sklepu sponajęta ulica Cerkiewna żywego. Krakowska Nr. 11 781 27. 763

Humor i Satyra.

Po żołniersku.

— Panie konsyliarzu — mówił cfcier sztabowy do lekarza wojskowego — jakże tam jest dziś z mojem sercem.

— Doskonale, doskonale, bije jak armata dwunastocalowa.

W kawiarni.

— Ale pan masz piłą żonę. Od rana do nocy ciągle zajęta.

— Co pan myśli! Ona jak nie ma już nic do roboty, to rano odryzma mi guziki od spodni, aby je mogła w wieczór przyszywać.

Młocka.

— A jakie tam u sąsieda dobrodzieja młocka? Dobrze idzie?

— Fi, pi! Zona młoci młoci, córki młocka, żydzi młocka — ale nie wymłocić nie mogą.

NAJSTARSZY ZAKŁAD ŚLUSARSKO-MECHANICZNY MICHAŁA ŚWIDERSKIEGO

w Nowo-Radomsku
Wykonywa wszelkie roboty w zakresie ślusarskim wchodzące, specjalność okucia domów wedle najnowszych fasonów zagranicznych. Najprzebieższe budowie w Radomsku i okolicy zaopatrzone zostały w okucia mojego wyrobu tam też można się przekonać o dobroci i trwałości takichowych. 0627

ANTONI BRZEZIŃSKI NAUCZYCIEL

Teatralna Nr. 17, II-ga oficyna poprzeczna
Lekcje. Korespondencje. Przygotowanie do egzaminów i świadectwa.
Pomoc wszechstronna.

SPRZEDAM

bardzo piękną włociańską osadę 15 morgów dobrej ziemi w dobrym stanie. To wszystko z powodu wyjazdu za cenę 4500 rubli. Wiadomość. Nowo-Radomsk ul. Św. Rozalii Nr. 291. 764 MARCIN OWSIANY.

licówki terakotowe, płytki terakotowe glazurowane oraz na podkładzie kaolinowym
POSADZKI TERAKOTOWE stale na składzie
ZDZISŁAW RYLSKI Częstochowa, II Aleja № 20 Telefon № 93.

Bezwartościową imitację i fałszykaty zawierają te wszystkie pudełka które nie są zaopatrzone w niebieską banderolę z rosyjskim napisem oraz u dołu na pokrywce pudełka nie mają zamieszczonej firmy **Dr. Bayer & Tarsa Budapest** Pudełko 65 kop. we wszystkich aptekach.

ROZKŁAD JAZDY POCIĄGÓW

WARSZAWA, Piotrków, w stronę Sosnowca i Granicy:

6 ³⁷ rano	8 ⁵² wołowy	11 ⁴⁰ 2 ²⁷ 4 ¹⁸ z Częstochowy	5 ⁴⁶ 7 ²⁹ pospieszny	8 ⁵⁸ z Piotrk.	12 ⁰⁷ do Częst.	3 ⁵⁸ kurj.
----------------------	------------------------	--	--	---------------------------	----------------------------	-----------------------

Z SOSNOWCA, Granicy, w stronę Piotrkowa i Warszawy.

5 ⁴⁰ rano	8 ¹⁰ do Częstoch.	9 ²⁵ pospieszny	11 ¹⁸ 3 ⁴⁴ 6 ³² 9 ⁰⁷ do Piotrkowa	11 ²⁴ 1 ²⁵ 3 kurjer
----------------------	------------------------------	----------------------------	---	---

Częstochowa Herby 5⁵⁵ 9⁰⁰ rano 12¹⁸ 3³⁰ 7¹⁴
Kielce 9⁰² 6²⁵
Herby Częstochowa 8⁵² 10⁴⁶ 2²⁴ 6²⁵ 10²⁰
Kielce Częstochowa 12⁰⁸ 7²⁴

Żądać wszędzie.

POPIERAJMY SWOJA DOSKONAŁA PASTĘ DO OBUWIA

BON-TON

Która dobrocią przewyższa wszystkie zagraniczne. Wyrób fabryki hemicznej

S. GLIŃSKIEGO Warszawa Nowy Świat № 29.

Żądać wszędzie.

Redaktor i Wydawca F. D. Wilkoszewski.

Druk F. D. Wilkoszewskiego w Częstochowie II-ga Aleja № 38.

ADWOKAT
Jan Dreszer
przeprowadził się
II-ga Aleja № 33
przyjmuje od 9-jej do 10-jej rano i od 4-jej do 6-jej po południu

Tanio
lokal frontowy w Alei Wiadomości w Administracji „Gośca”. 0589

ZAKŁAD Instrumentów Muzycznych S. MALKO
w Częstochowie ulica Dojazd № 11 wprost st. D.Ż.W.W.

Potrzebna
Nauczywo oika z prawem wykładania w szkołach 2-klasowych Wiadomości Meller posta Żarki. 754

Mieble
własnego wyrobu, kreden 57, stoly, Kresla, stawy, komody, bieliźniarki, lustra, biurka, otomany, szesliki, lodowice pokojowe, woiski dziecinne, pudełka podróżne, poleca Gliński I-ga Aleja Nr. 12. 763

Z powodu
szoroby żony, sprzedam korzystny interes. Wiedeński Rynek Nr. 34. A. Koper. 749

Zgubiono
Paszport wydany przez Gming. Popów Powiat Częstochowski na imię Franciszka Wojtary. 0626

Przedział
reszek wlozianych i bawelnianych M. Michalska w Częstochowie ul. Cerkiewna Nr. 5. 000

Pokoje
frontowy, umebowany z oddzielnym wejściem do wynajęcia. Ulica Jasna Nr. 2 m. 8 dom Zabłockiego. 759

40 DNI 40

Bezpłatnie!!

Kto się nie nauczył w przeciągu 40 dni płynnie mówić, czytać i pisać po niemiecku, francuzku i łacinie, według naszych samouczków najpowszejszej metody (wysokie, inno-reklama) temu swobodny pieniądże. Cena naukowa jednego języka z pres. na pob. post. I rb. 10 k., 2-ch I rb. 90 k., 3-oh 2 rb. 80 k., 4-ch 3 rb. 65 k. Obstatunki wypelnia jedyny skład na całą Rosję: St. Petersburg, Peterb. Storona, Bolszej per.58. **J. K. PETERS.**

40 DNI 40

„ POKOST „
C. Ch. Szmida w Rydze
oraz wszelkiego rodzaju
Farby i Gips
Poleca: Skład Materiałów Aptecznych i **Farb „ „**
WACŁAWA ORLA
w Częstochowie, III Aleja 46.

Sprzedam Pracownia
dom Nowy Stradom Nr. sztydów J. Halk ewicza 13 JUNG. 768 Janogórska 8. 642

Kierownik Literacki F. J. Galiński.